

BRONCOMMENTAREN

V

De militie-registers Deel 5: 1913–1922

door

B. Koerhuis
en
W. van Mulken

1. Inleiding

In dit deel komen de visuele aspecten en de administratieve ontstaansgeschiedenis van de registers uit de periode 1913 -1922 aan de orde. Voor een algemene behandeling van de militie-registers verwijzen we naar deel I. Opgemerkt zij dat de nu volgende kolommen lang niet altijd ingevuld blijken te zijn.

b. Een visuele kennismaking

1. Het inschrijvingsregister

De afbeelding (bijlage I) laat een dubbele bladzijde zien uit het inschrijvingsregister van de gemeente Houthem, lichting 1914, ware grootte van elke bladzijde is ca. 45 x 38 cm.¹⁾

De 11 kolommen bevatten de volgende gegevens:

- kolom 1: het volgnummer
- kolom 2: 1. de geslachtsnaam
2. de voornamen
- kolom 3: 1. de geboorteplaats
2. de geboortedatum
- kolom 4: 1. woonplaats (voor minderjarigen en onder curatele gestelden de werkelijke woonplaats)
2. zo hij behoort tot de personen, bedoeld in artikel 16 eerste en tweede lid der wet, te vermelden waar hij verblijft
3. zo hij zich in vrijwillige dienst bevindt, te vermelden waarbij,
- kolom 5: 1. voornamen van de vader
2. geslachtsnaam van de moeder
3. voornamen van de moeder
4. geslachtsnaam van de voogd of curator
5. voornamen van de voogd of curator
6. woonplaats van de vader, de moeder, de voogd of de curator.
- kolom 6: 1. beroep van de ingeschrevene
2. genoten onderwijs
- kolom 7: reden tot vrijstelling of tot uitsluiting
- kolom 8: 1. datum der inschrijving
2. indien de inschrijving geschiedt op aangifte door wie de aangifte wordt gedaan
3. indien opgaaf ter inschrijving heeft plaats gehad, datum van het stuk, houdende de opgaaf
4. indien de inschrijving ambtshalve geschiedt, dit te vermelden
- kolom 9: vroegere uitspraken tot vrijstelling of tot uitsluiting:
 - 1. door wie de uitspraken zijn geschied
 - 2. data en c.q. nummers der uitspraken
 - 3. aard der uitspraken
- kolom 10: het lotingsnummer
- kolom 11: opmerkingen

Personen, bedoeld in artikel 16, eerste en tweede lid, der wet (kolom 4) zijn personen, opgenomen in krankzinnigen-, idioten-, doofstommen- en blindengestichten, gevangenen, rijkswerkinrichtingen, rijksopvoedingsgestichten en tuchtscholen (1e lid) en personen die ingevolge artikel 39 van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking van de regering zijn gesteld en niet in een rijksopvoedingsgesticht zijn opgenomen (2e lid). Het formulier werd niet gewijzigd zolang de Militiewet van 1912 van kracht was.

2. Het alfabetisch register

De afbeelding (bijlage II) laat een dubbele bladzijde zien uit het alfabetisch register van de gemeente Houthem, lichting 1914, ware grootte van elke bladzijde is ca. 45 x 38 cm. ²⁾

De 15 kolommen bevatten de volgende gegevens:

- kolom 1: het volgnummer
- kolom 2: het nummer op het inschrijvingsregister

- kolom 3: 1. geslachtsnaam
2. voornamen
3. bijzondere aantekeningen
- kolom 4: 1. beroep
2. genoten onderwijs
- kolom 5: vroegere uitspraken tot vrijstelling of tot uitsluiting
1. door wie de uitspraken zijn geschied
2. data en c.q. nummers der uitspraken
3. aard der uitspraken
- kolom 6: 1. opgegeven reden tot vrijstelling of tot uitsluiting
2. advies van de militiecommissaris
- kolommen 7 tot en met 9; uitspraak omtrent vrijstelling en uitsluiting:
- kolom 7: van de militieraad:
1. dag der uitspraak
2. aard der uitspraak
3. handtekening van de voorzitter
- kolom 8: van Gedeputeerde Staten:
1. datum en nummer der uitspraak
2. aard der uitspraak
- kolom 9: van de Koningin:
1. datum en nummer van het besluit
2. aard der uitspraak
- kolom 10: de lengte
- kolommen 11 en 12: uitspraak omtrent geschiktheid:
- kolom 11: van de keuringsraad:
1. datum der uitspraak
2. opgegeven gebreken
3. bevindingen van de geneeskundigen
4. aard der uitspraak
5. nummer(s) van het keuringsreglement (in geval van ongeschiktheid)
6. handtekening van de voorzitter
- kolom 12: van de militieraad:
1. datum der uitspraak
2. opgegeven gebreken
3. bevindingen van de geneeskundigen
4. aard der uitspraak
5. nummer(s) van het keuringsreglement (in geval van ongeschiktheid)
6. handtekening van de voorzitter
- kolom 13: aantekeningen met betrekking tot de inlijving:
1. wens van de ingeschrevene
2. waarvoor hij geschikt wordt geacht
a. in de eerste plaats
b. in de tweede plaats
- kolom 14: het lotingsnummer
- kolom 15: opmerkingen

In verband met de Eerste Wereldoorlog werd voor de lichten 1915 tot en met 1919 geen loting gehouden (Staatsbladen 1914 no. 249, 1915 no. 241, 1916 no. 206, 1917 no. 224 en 1918 no. 256)³⁾. Hierdoor werd de inhoud van kolom 14 in het alfabetisch register tijdelijk gewijzigd. In de alfabetische registers voor de lichten 1915 tot en met 1919 werd in kolom 14 niet het lotingsnummer vermeld, maar de datum van inlijving en het onderdeel, waarbij men werd ingelijfd. Dit was de enige wijziging in het formulier gedurende de periode dat de Militiewet van 1912 van kracht was.

3. Het lotingsregister

De afbeelding (bijlage III) laat een dubbele bladzijde zien uit het lotingsregister van de gemeente Houthem, lichting 1914, ware grootte van elke bladzijde is ca. 45 x 38 cm.⁴⁾

De 13 kolommen bevatten de volgende gegevens:

kolom 1: het lotingsnummer

- kolommen 2 tot en met 6: zie kolommen 2 tot en met 6 van het inschrijvingsregister
- kolom 7: uitspraken omtrent vrijstelling en uitsluiting, in het alfabetisch register vermeld:
1. door wie de uitspraken zijn gedaan
 2. data en c.q. nummers der uitspraken
 3. aard der uitspraken
- kolom 8: later gedane uitspraken omtrent vrijstelling en uitsluiting:
1. door wie de uitspraken zijn gedaan
 2. data en c.q. nummers der uitspraken
 3. aard der uitspraken
- kolom 9: de lengte
- kolom 10: bevindingen van de geneeskundigen:
- a. bij de keuringsraad
 - b. bij de militieraad
- kolom 11: aantekeningen met betrekking tot de inlijving:
1. wens van de loteling
 2. waarvoor hij geschikt wordt geacht:
 - a. in de eerste plaats
 - b. in de tweede plaats
- kolom 12: 1. datum van inlijving
2. waarbij ingelijfd
- kolom 13: opmerkingen

Het formulier wijzigde niet zolang de Militiewet van 1912 van kracht was. Voor de lichten 1915 tot en met 1919 werden geen lotingsregisters opgemaakt. In verband met de mobilisatie naar aanleiding van de Eerste Wereldoorlog werd voor deze lichten geen loting gehouden.

2. De administratieve ontstaansgeschiedenis van de registers

a. De formele grondslag

1. De inschrijvingsregisters
Artikel 19, 1e lid, van de Militiewet van 1912 (Wet van 2 februari 1912, Staatsblad no. 21).
2. De alfabetische registers
Artikel 20, 1e lid, van de Militiewet van 1912.
3. De lotingsregisters
Artikel 66, 6e lid, van de Militiewet van 1912.

b. Uitvoeringsbesluiten en -procedures

1. De inschrijvingsregisters
De uitvoeringsprocedure werd geregeld in de artikelen 12 tot en met 20 van de Militiewet van 1912 en de Koninklijke Besluiten van 13 april 1912 (Staatsblad no. 145) en 5 augustus 1912 (Staatsblad no. 276) tot uitvoering van de Militiewet van 1912, respectievelijk genaamd Militiebesluit en Militiebesluit II. Het inschrijvingsregister moest ingevolge artikel 13, 1e lid, van het K.B. van 13 april 1912 worden ingericht overeenkomstig het bij dat besluit behorende model 5.
Ingeschreven werden de mannelijke ingezetenen die op 1 januari hun 18e levensjaar hadden volbracht. Men moest zich daarvoor in januari aangeven bij de burgemeester van de gemeente waar de inschrijving moest geschieden. Had iemand verzuimd zich te laten inschrijven, dan werd hij, zodra dit ontdekt werd, ambtshalve ingeschreven door de burgemeester. De burgemeester moest zich vergewissen van de juistheid van de opgegeven geboortedata. Het inschrijvingsregister werd jaarlijks op de laatste februari, 's middags om 4 uur, geopend en de laatste februari van het volgende jaar, op hetzelfde uur, gesloten. Het register moest vóór 7 maart door de burgemeester aan de Commissaris der Koningin (hierna aangeduid als C.d.K.) worden gezonden, waarna het dezelfde procedure doorliep als het inschrijvingsregister ingevolge de Militiewet van 1861 (zie deel 4, p. 6-7), met dien verstande,

dat de militiecommissaris het register na ontvangst doorzond aan de voorzitter van de militieraad, die het na afloop van de tweede zitting van die raad retour zond aan de militiecommissaris.

2. De alfabetische registers

De uitvoeringsprocedure werd geregeld in de Militiewet van 1912 en de Koninklijke Besluiten van 13 april 1912 (Staatsblad no. 145) en 5 augustus 1912 (staatsblad no. 276) tot uitvoering van de Militiewet van 1912, respectievelijk genaamd Militiebesluit en Militiebesluit II. Het alfabetisch register moest ingevolge artikel 15, 1e lid, van het K.B. van 13 april 1912 worden ingericht overeenkomstig het bij dat besluit behorende model 6.

Het alfabetisch register moest in tweevoud worden opgemaakt. Eén exemplaar moest vóór 7 maart door de burgemeester aan de Commissaris van de Koning worden gezonden, tesamen met het inschrijvingsregister. Dit exemplaar doorloopt vervolgens dezelfde procedure als het inschrijvingsregister. De C.d.K. zond het inschrijvingsregister en het alfabetische register aan de militiecommissaris, die ook het dubbel exemplaar van het alfabetisch register kreeg toegezonden. De militiecommissaris zond beide exemplaren van het alfabetisch register aan de voorzitter van de militieraad. Na afloop van de tweede zitting van de militieraad ging één exemplaar terug naar de militiecommissaris, het andere exemplaar naar de C.d.K. De militiecommissaris en de C.d.K. haalden in het door hen ontvangen exemplaar vervolgens de namen door van de ingeschrevenen van wie vaststond dat zij niet aan de loting zouden deelnemen. Daarna zond de C.d.K. zijn exemplaar door naar de militiecommissaris, die beide exemplaren vergeleek en er zonodig wijzigingen in aanbracht. Vervolgens ging één exemplaar naar de burgemeester, die het bij de loting meebracht of liet meebrengen door een vertegenwoordiger van de gemeente. Bij de loting werd op beide exemplaren het lotingsnummer aangebracht, waarna één exemplaar naar de C.d.K. ging en het andere naar de gemeentesecretarie.

3. De lotingsregisters

De uitvoeringsprocedure werd geregeld in de artikelen 62 tot en met 68 van de Militiewet van 1912 en het Koninklijk Besluit van 5 augustus 1912 (Staatsblad no. 276) tot uitvoering van de Militiewet van 1912, genaamd het Militiebesluit II. Het lotingsregister moest ingevolge artikel 14 van het K.B. van 5 augustus 1912 worden ingericht overeenkomstig het bij dat besluit behorende model A. Het register moest in tweevoud worden opgemaakt. De loting geschiedde in de maand september ten overstaan van de militiecommissaris, in tegenwoordigheid van de secretaris van de militieraad en een vertegenwoordiger van de gemeente.

De militiecommissaris telde in het openbaar zoveel nummers of loten voor als het getal der aan de loting deelnemende ingeschrevenen bedroeg. De lotingsbiljetten waren van dezelfde kleur en afmeting; ze vermeldten elk in duidelijke cijfers en letters een nummer, te beginnen met één en eindigend met het nummer, aangewezen door het aan de loting deelnemend aantal ingeschrevenen. De biljetten werden vóór de loting door de militiecommissaris geparafeerd en elk op dezelfde wijze in een koker of ring gestoken en wel zo dat het nummer op het biljet niet zichtbaar was. De bus, waarin de lotingsbiljetten werden gedeponeerd, moest een kom zijn van ongekleurd doorschijnend glas. De bus werd op een tafel geplaatst, duidelijk zichtbaar voor de omstaanders. De militiecommissaris zette zich aan de tafel op de kortste afstand van de bus en zag er nauwlettend op toe dat door of voor elke loteling slechts één biljet uit de bus werd genomen.

De aan de loting deelnemende ingeschrevenen, met luide stem door de militiecommissaris opgeroepen in de volgorde van het alfabetisch register, trokken zelf hun nummer. Voor de ingeschrevenen die niet persoonlijk aanwezig waren, niet in staat waren of weigerden hun nummer te trekken, werd het getrokken door hun vader, moeder, voogd of curator, of, indien die ook niet aanwezig waren, door de burgemeester, het raadslid of de ambtenaar van zijn gemeente, die bij de loting aanwezig was. Nadat het getrokken nummer door de militiecommissaris hardop was voorgelezen, werd het teruggegeven aan degene die het had getrokken. Tijdens de loting had de militiecommissaris de beschikking over een onderofficier. De ingeschrevene wiens lengte niet in het alfabetisch register was vermeld werd, indien aanwezig, bij de loting gemeten.

De lotingsnummers werden vóór de loting op beide exemplaren van het lotingsregister ingevuld door de secretaris van de militieraad, die ook belast was met de invulling van één exemplaar van het lotingsregister. Een secretarie-ambtenaar of een ander daartoe geschikt

persoon verzorgde de invulling van het tweede exemplaar. Na afloop van de loting werd het lotingsregister gesloten door de militiecommissaris en de vertegenwoordiger van de gemeente. De militiecommissaris zond één exemplaar aan de C.d.K., het andere werd overgebracht naar de gemeentesecretarie. Het exemplaar van de C.d.K. werd aan de provinciale commandant gezonden, die er enkele uittreksels uit maakt. Vervolgens zond de provinciale commandant het ontvangen register weer retour aan de C.d.K.

c. De interpretatie en de betrouwbaarheid van de gegevens in de bron

Zie deel 1.

3. Verwijzende notities

Zie deel 1.

4. Mogelijke gebruikswijzen

Zie deel 1.

bijlage I

Volgnummer	1. GESLACHTSNAAM. 2. VOORNAMEN.	1. GEBORTEPLAATS. 2. GEBORTEDATUM.	1. Woonplaats. (Voor minderjarigen en onder curatele gestelden de werkelijke woonplaats.) 2. Zoo hij behoort tot de personen, bedoeld in art. 10, eerste en tweede lid, der wet, te vermelden waar hij verblijft. 3. Zoo hij zich in vrijwilligen dienst bevindt, te vermelden waarbij.	1. Voornamen van den vader. 2. Geslachtsnaam van de moeder. 3. Voornamen van de moeder. 4. Geslachtsnaam van den voogd of van den curator. 5. Voornamen van den voogd of van den curator. 6. Woonplaats van den vader, de moeder, den voogd of den curator.
1.	2.	3.	4.	5.
1	1. <u>Berghoorn</u> 2. <u>Jan Andries Robert</u>	1. <u>Varendool</u> 2. <u>11 Januari 1894</u>	1. <u>Heathum</u> 2. 3. <u>Over</u>	1. <u>Jan Andries Robert</u> 2. <u>Robert</u> 3. <u>Anna Annandina</u> 4. 5. 6. <u>Heathum</u>
2	1. <u>Heathum</u> 2. <u>Jeanus Petrus</u>	1. <u>Heathum</u> 2. <u>6 October 1894</u>	1. <u>Heathum</u> 2. 3. <u>Over</u>	1. <u>Jeanus Petrus Elisabeth</u> 2. <u>Robert</u> 3. <u>Anna Anna Catharina</u> 4. 5. 6. <u>Heathum</u>
3	1. <u>Diederix</u> 2. <u>Robertus Petrus</u>	1. <u>Heathum</u> 2. <u>13 Juni 1894</u>	1. <u>Heathum</u> 2. 3. <u>Over</u>	1. <u>Jeanus Robertus Robert</u> 2. <u>Robert</u> 3. <u>Anna Josephina</u> 4. 5. 6. <u>Heathum</u>
4	1. <u>Knols</u> 2. <u>Jeanus Wilhelmus</u>	1. <u>Heathum</u> 2. <u>1 October 1894</u>	1. <u>Heathum</u> 2. 3. <u>Over</u>	1. <u>Jan Andries</u> 2. <u>Robert</u> 3. <u>Anna Anna</u> 4. 5. 6. <u>Heathum</u>
5	1. <u>Lommers</u> 2. <u>Josephus Cornelis</u>	1. <u>Heathum</u> 2. <u>14 Mei 1894</u>	1. <u>Heathum</u> 2. 3. <u>Over</u>	1. <u>David</u> 2. <u>Anna</u> 3. <u>Anna</u> 4. 5. 6. <u>Heathum</u>
6	1. <u>Schroeders</u> 2. <u>Jeanus Robertus</u>	1. <u>Heathum</u> 2. <u>10 September 1894</u>	1. <u>Heathum</u> 2. 3. <u>Over</u>	1. <u>Jeanus</u> 2. <u>Robertus</u> 3. <u>Anna Anna</u> 4. 5. 6. <u>Heathum</u>

1. Beroep van den ingeschrevene. 2. Genoten onderwijs.	Reden tot vrijstelling of tot uitsluiting.	1. Datum der inschrijving. 2. Indien de inschrijving geschiedt op aangifte, door wien de aangifte is gedaan. 3. Indien opgave ter inschrijving heeft plaats gehad, datum van het stuk, houdende de opgave. 4. Indien de inschrijving ambtshalve geschiedt, dit te vermelden.	Vroegere uitspraken bij vrijstelling of tot uitsluiting. 1. Door wie de uitspraken zijn geschied. 2. Datums en e. q. nummers der uitspraken. 3. Aard der uitspraken.	Lotingsnummer.	OPMERKINGEN.
0.	7.	8.	9.	10.	11.
1. <u>Stadler</u>		1. 17 Januari 1913	1.		
2. <u>lager onderwijs</u> <u>in het normaal bestuurs</u> <u>opdr. klas</u>		2. <u>Stadler ingesloten</u>	2.		
1. <u>inrichting</u>		1. 18 Januari 1913	1.		
2. <u>lager onderwijs</u>		2. <u>Stadler ingesloten</u>	2.		
1. <u>Wetenschappelijke</u>	<u>broederschool</u>	1. 17 Januari 1913	1.		
2. <u>lager onderwijs</u>		2. <u>Stadler ingesloten</u>	2.		
1. <u>landbouw</u>	<u>broederschool</u>	1. 17 Januari 1913	1.		
2. <u>lager onderwijs</u>		2. <u>Stadler ingesloten</u>	2.		
1. <u>landbouw</u>		1. 17 Januari 1913	1.		
2. <u>lager onderwijs</u>		2. <u>Stadler ingesloten</u>	2.	/	
1. <u>Wetenschappelijke</u>		1. 17 Januari 1913	1.		
2. <u>lager onderwijs</u>		2. <u>Stadler ingesloten</u>	2.		
		3.	3.		
		4.	4.		

bijlage II

Volgnummer	Nummer op het beschrijvingsregister	1. OORSLICHTSNAAM. 2. VOORSAMEN. 3. BIJZONDERE AANTREKENINGEN.	1. Beroep. 2. Diensten onderwjs.	Vroeger uitgesproken tot vrijstelling of tot uitsluiting.		Uitspraak omtrent vrijstelling en	
				1. Door wie de uitspraken zijn geschied.	2. Datum en o.n. nummers der uitspraken.	1. Opgegeven reden tot vrijstelling of tot uitsluiting.	2. Advies van den militie-commissaris.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1	1	1. <u>Borchard</u> 2. <u>Jean Andre</u> 3. <u>grom</u>	1. <u>Meisinf</u> 2. <u>Lager onderwijs</u>	1. 2. 3.	1. 2.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
2	3	1. <u>Diederse</u> 2. <u>Kristinus Bultman</u> 3. <u>grom</u>	1. <u>Schrijver</u> 2. <u>Lager onderwijs</u>	1. 2. 3.	1. <u>Meisinf</u> 2. <u>grom</u>	1. <u>3. Mei 1913</u> 2. <u>Koninkrijk</u> 3. <u>grom</u>	1. 2. 3.
3	11	1. <u>Herman</u> 2. <u>Alphius Brouwer</u> 3. <u>grom</u>	1. <u>Schrijver</u> 2. <u>Lager onderwijs</u>	1. 2. 3.	1. <u>Meisinf</u> 2. <u>grom</u>	1. <u>3. Mei 1913</u> 2. <u>Koninkrijk</u> 3. <u>grom</u>	1. 2. 3.
4	2	1. <u>Houben</u> 2. <u>Jeanis Brouwer</u> 3. <u>grom</u>	1. <u>Schrijver</u> 2. <u>Lager onderwijs</u>	1. 2. 3.	1. 2.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
5	7	1. <u>Kaasje</u> 2. <u>C. Brouwer</u> 3. <u>grom</u>	1. <u>Schrijver</u> 2. <u>Lager onderwijs</u>	1. 2. 3.	1. 2.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
6	4	1. <u>Kroon</u> 2. <u>Jeanis Wilhelms</u> 3. <u>grom</u>	1. <u>Schrijver</u> 2. <u>Lager onderwijs</u>	1. 2. 3.	1. <u>Meisinf</u> 2. <u>grom</u>	1. <u>3. Mei 1913</u> 2. <u>Koninkrijk</u> 3. <u>grom</u>	1. 2. 3.

bijlage III

Letop- nemmer	I. GESLACHTSNAAM.		1. GEBORTEPLAATS.		1. Woonplaats (voor minderjarigen en onder curatele gestelden de werkelijke woonplaats).		1. Voornamen van den vader.		1. Beroep van den loding.	
	2. VOORNAMEN.	2. GEBORTE DATUM.	2. Zoo hij behoort tot de personen, bedoeld in art. 16, eerste en tweede lid, der wet, te vermelden waar hij verblijft.	2. Zoo hij zich in vrijwilligen dienst bevindt, te vermelden waarbij.	2. Zoo hij behoort tot de personen, bedoeld in art. 16, eerste en tweede lid, der wet, te vermelden waar hij verblijft.	2. Zoo hij zich in vrijwilligen dienst bevindt, te vermelden waarbij.	2. Geslachtsnaam van de moeder.	2. Voornamen van de moeder.	2. Geslachtsnaam van den voogd of van den curator.	2. Voornamen van den voogd of van den curator.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1	1. <i>Laminiered</i> 2. <i>Jouphat Cornelis</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>14 Mei 1894</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>
2	1. <i>Pestert</i> 2. <i>Peter Hubert</i>	1. <i>Bergin</i> 2. <i>2 Maart 1894</i>	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. 3.	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. 3.	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. 3.	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. <i>Schlangen-Pestert</i> 3. <i>Schlangen-Pestert</i>	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. <i>Schlangen-Pestert</i> 3. <i>Schlangen-Pestert</i>	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. <i>Schlangen-Pestert</i> 3. <i>Schlangen-Pestert</i>	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. <i>Schlangen-Pestert</i> 3. <i>Schlangen-Pestert</i>	1. <i>Schlangen-Pestert</i> 2. <i>Schlangen-Pestert</i> 3. <i>Schlangen-Pestert</i>
3	1. <i>Wassenaar</i> 2. <i>Christen</i>	1. <i>Halkenburg</i> 2. <i>11 Januari 1891</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. 3.	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>	1. <i>Stadthorn</i> 2. <i>Stadthorn</i> 3. <i>Stadthorn</i>
	1. 2.	1. 2.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
	1. 2.	1. 2.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
	1. 2.	1. 2.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.

Noten:

algemeen

1. F.C. Spits, *Metamorfose van de oorlog*, p. 147.
2. H. Amersfoort, *Voor Vaderland en Oranje*, p. 544.
3. F.C. Spits, *Metamorfose van de oorlog*, p. 184.
4. F. Snapper, *Enige sterktecijfers*, p. 85.
5. In de nieuwe wetgeving bleef de procedure van inschrijving en loting der dienstplichtigen praktisch gelijk. In 1929 werd de lotingsprocedure gewijzigd. Tevens werd bepaald dat vanaf de lichte 1930 geen aparte lotingsregisters meer zouden worden opgemaakt. Het toegewezen lotingsnummer werd alleen nog genoteerd in de alfabetische registers. (*Staatsblad* 1929, no. 21). Sedert de lichte 1939 werd geen loting meer gehouden. Krachtens de Wet van 21 februari 1938 (*Staatsblad* no. 500) werd het lotingsstelsel afgeschaft.

deel 2

1. Mulken, W. van, *Inventaris van de archieven der gemeente Valkenburg 1800-1940*, Maastricht 1973, no. 5327.
2. *Ibidem*, no. 5421.
3. Nuijens, E.M.Th.W., *Inventaris de archieven van het Provinciaal Bestuur van Limburg 1814-1913*, Maastricht 1982, no. 9414.
4. *Ibidem*, no. 9425.

deel 3

1. Mulken, W. van, *Inventaris van de archieven der gemeente Valkenburg 1800-1940*, Maastricht 1973, no. 5342.
2. *Ibidem*, no. 5442.
3. Nuyens, E.M.Th.W., *Inventaris der archieven van het Provinciaal Bestuur van Limburg 1814-1913*, Maastricht 1982, no. 9459.

deel 4

1. Mulken, W. van, *Inventaris van de archieven der gemeente Valkenburg 1800-1940*, Maastricht 1973, no. 5381.
2. *Ibidem*, no. 5481.
3. *Ibidem*, no. 5530.

deel 5

1. Mulken, W. van, *Inventaris van de archieven der gemeente Houthem 1800-1940*, Maastricht 1974, no. 2306.
2. *Ibidem*, no. 2379.
3. Koerhuis, B. *Inleiding op de plaatsingslijst van de Militieregisters 1865-1941*, onderdeel van het archief van de C.d.K., Zwolle 1983, p. 2.
4. Mulken, W. van, *Inventaris gemeente Houthem*, no. 2437.

